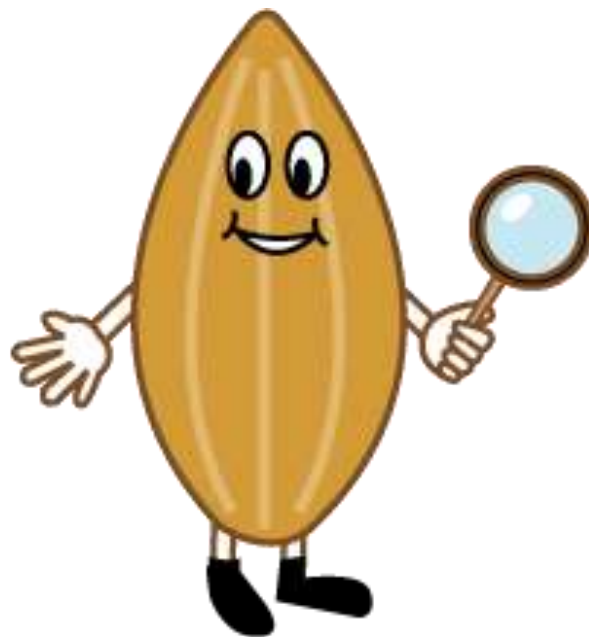

PROGRAMA DE TALLERS D'AGRODIVULGACIÓ DE L'ESPIGALL

l'Espigall

1. Introducció i justificació

La present proposta té com a objectiu realitzar una formació bàsica a l'aula. Essencialment, s'intentarà formar per assolir els conceptes clau de l'horticultura ecològica amb un rerefons clar, fomentar el pensament crític entre l'alumnat envers el tipus de consum actual i les seves xarxes d'abastiment i distribució.

La societat actual es basa en un consum excessiu de béns i recursos. La ciutadania, com a finalistes de la cadena de consum, tenim la capacitat de decidir sobre els productes i recursos que utilitzem. Per a poder tenir criteri en la gestió d'aquest consum, però, cal assolir coneixements i consciència sobre els impactes que se'n deriven.

És per aquest motiu que, des de l'Espigall, empresa de producció agrícola interessada en la divulgació agroambiental, hem cregut interessant oferir aquests tallers a infants de manera que, ja des de ben petits, valorin la importància de les bones pràctiques de consum, l'impacte d'aquestes al medi ambient i la societat.

Els tallers que es presenten a continuació tenen l'objectiu d'introduir el consum responsable a l'alumnat d'educació primària a través del paral·lelisme amb el consum responsable de recursos a l'hort i un divertit personatge: una llavor local, la pastanaga morada. Pretén, també, fomentar el pensament crític dels infants presentant-los noves qüestions i afavorint la seva curiositat per aprendre. D'altra banda, la resta de tallers, fan servir diversos aspectes vinculats amb l'horticultura per tal de tractar diversos aspectes que afecten la nostra societat des del punt de vista de consum de recursos o de gestió dels residus que generem.

El format de les activitats és variable en funció del taller, però, en general, es realitza a partir d'una presentació interactiva acompanyada d'experiments i audiovisuals per fer-les més entenedores.

Finalment, en alguna de les sessions es realitzarà una taller pràctic al final, com ara la plantació d'una llavor local, també la confecció d'un herbari o la plantació d'espècies afavoridores de la biodiversitat.

Posteriorment a la sessió, i ja a càrrec del o de la mestra, es podrà omplir un qüestionari per consolidar els continguts desenvolupats.

2. Els nostres talleristes

A l'Espigall considerem aquest tallers poden ser la base per a la creació d'alumnes amb pensament crític. Per això, els nostres talleristes estan altament qualificats a nivell curricular i amb provada experiència pel que fa a la gestió de grups i la formació. Aquest fet permet, aportar una visió global i integradora dels diversos aspectes que afecten el nostre model de consum.

Anton Montsant: Doctor en Biologia Molecular i Llicenciat en Ciències del Mar. Porta diversos anys dedicat a l'educació ambiental des d'una òptica global i integradora de diverses corrents de pensament. Actualment, forma nens i joves en diverses escoles i centres de natura.

Itziar Müller: Llicenciada en Ciències Ambientals i formada en Earth Education, modalitat d'educació ambiental estesa a diversos països del món i impartida per The Institute for Earth Education. Actualment forma part d'un projecte innovador on s'aplica aquesta branca pedagògica. Compta amb experiència en la formació d'infants, joves i públic familiar..

Taller 1 - La llavor del canvi i la seva relació amb l'hort

Descripció del taller

Què vol dir agricultura ecològica? L'actual sistema de producció i consum genera gaires residus? En què ens beneficia la llavor i el producte local? Aquest taller està pensat per a introduir a l'alumnat en la reflexió envers l'agricultura ecològica i tot el que representa, a partir d'audiovisuals i experiments a l'aula. El taller finalitza amb la sembra d'una llavor local molt particular.

Objectius d'aprenentatge

1. Reflexionar sobre maneres més responsables de consumir.
2. Introduir impactes socioambientals relacionats amb el nostre consum i producció de residus.
3. Presentar l'existència de llavors locals i reconèixer el seu valor cultural i ambiental.
4. Introduir als infants a l'agricultura a través de l'experimentació pràctica.
5. Sensibilitzar sobre l'impacte socioambiental del nostre consum.

Continguts

- L'agricultura ecològica com a model de sostenibilitat
- Potencial de la societat com a consumidors
- L'aigua i el seu cost i valor real
- El consum energètic en la producció d'aliments i el tipus d'energia
- La importància de les llavors antigues i locals
- Perquè basar l'alimentació en productes de proximitat i de temporada
- Plantar una llavor local i seguir-ne el seu creixement amb material de suport
- Empobriment del sòl per la fertilització i químics

Metodologia

- Presentació del taller, entitat i tallerista
- Presentació de suport als continguts i explicacions
- Audiovisual propi sobre el cicle de l'aigua en l'hort convencional i en l'hort ecològic
- Es faran tres dinàmiques/experiments per visualitzar:
 - Diferents tipus d'energies, la seva petjada ecològica i residus que generen
 - Empobriment del sòl
 - Plantar una llavor antiga amb material de suport per a fer-ne el seguiment

Materials necessaris

A càrrec del centre educatiu

- Projector, ordinador i so
- Pissarra convencional
- Ampolles de plàstic d'1,5 litres
- Punt d'aigua a prop

A càrrec de l'Espigall

- Llavors antigues i compost
- Material necessari per a les dinàmiques/experiments

Cursos a qui va adreçat

- Cicle inicial i cicle mitjà

Durada

- 1h

Taller 2 - La llavor del canvi i la seva relació amb el món

Descripció del taller

Perquè quan anem al supermercat tota la fruita i verdura es veuen tant boniques? Ve tot directament del camp o passa per d'altres bandes? Aquest taller va adreçat a l'alumnat més gran de l'escola, per introduir-lo al pensament crític envers els nostres hàbits de consum i la força que aquests poden arribar a tenir. Es finalitzarà el taller plantant una llavor local.

Objectius d'aprenentatge

1. Presentar el tipus de producció actual
2. Sensibilitzar a l'alumnat davant el sistema de selecció dels aliments per a la seva venda
3. Reflexionar sobre el sistema de distribució
4. Analitzar la sostenibilitat de la producció i distribució d'aliments
5. Responsabilitzar a l'alumnat en les seves compres

Continguts

- Avantatges i inconvenients
 - producció convencional
 - producció ecològica
- Producció rebutjada
- Malbaratament alimentari
- Productor > intermediaris > consumidor final
- Energia que s'empra en:
 - la producció i l'embalatge
 - el transport i l'emmagatzematge
- Comerç just
- Aprendre a identificar productes que no són de temporada

Metodologia

- Presentació del taller, entitat i tallerista
- Presentació de suport als continguts i explicacions
- Audiovisual propi entre les diferències de la producció convencional i la tradicional
- Es faran tres dinàmiques/experiments per visualitzar:
 - Anàlisi de l'embalatge de diferents productes
 - L'efecte dels intermediaris en el preu final del producte
 - Plantar una llavor antiga amb material de suport per a fer-ne el seguiment

Materials necessari

A càrrec del centre educatiu

- Projector, ordinador i so
- Pissarra convencional
- Ampolles de plàstic d'1,5 litres
- Punt d'aigua a prop

A càrrec de l'Espigall

- Llavors antigues i sòl
- Material necessari per a les dinàmiques/experiments

Cursos a qui va adreçat

- Cicle superior

Durada

- 1h

Taller 3 – El Cicle de l'Aigua

Descripció del taller

D'on ve l'aigua que surt quan obrim l'aixeta? Com s'abastien d'aigua les cases i els horts antigament? Què passa amb les deixalles que acaben al riu i van a parar al mar? Aquestes i altres preguntes trobaran resposta en aquesta sessió a l'aula basada en recursos audiovisuals i exemplificacions *in situ*.

Objectius d'aprenentatge

Continguts

1. Mostrar com les aigües continentals permeten la vida a terra ferma2. Reflexionar sobre la importància de l'aigua per a la humanitat3. Conèixer l'abastament tradicional d'aigua4. Comprendre la complexitat de l'abastament d'aigua potable actual
Prendre consciència de les conseqüències d'embrutar les aigües superficials	▪ La Hidrosfera i el Cicle de l'Aigua▪ L'aigua dolça accessible com a bé limitat▪ L'ecosistema de ribera i la seva importància▪ Pluja, torrents, rius i aquífers▪ La producció d'aliments i la indústria▪ L'ús a casa i al municipi▪ D'on surt l'aigua dolça▪ Rescloses, recs, basses, fonts i safareigs▪ Recursos hídrics locals: Avantatges i desavantatges▪ D'on ve l'agua de l'aixeta▪ Captació i potabilització d'aigües superficials.▪ Sistema de clavegueram i Estacions Depuradores▪ L'acumulació de plàstics a la mar

Metodologia

- Presentació del taller, entitat i tallerista
- Presentació de suport als continguts i explicacions
- Es faran tres dinàmiques/experiments per visualitzar:
 - L'aigua com a recurs limitat
 - La fauna i flora en l'abastament tradicional
 - L'aigua que s'ha fet servir en la producció de diferents elements

Materials necessaris

A càrrec del centre educatiu

- Projector, ordinador i so
- Pissarra convencional

A càrrec de l'Espigall

- Materials per a realitzar els experiments de classe i qualsevol altre material necessari.

Cursos a qui s'adreça

- Cicle mitjà i cicle superior

Durada

- 1h

Taller 4 – Agroecologia: ciències naturals a l'hort

Descripció del taller

Per aprendre nocions importants d'ecologia, explorarem els processos naturals que potencien la salut i el vigor general dels nostres horts. D'on ve la fertilitat de la terra? Per què apareixen les plagues? Es comuniquen les plantes entre elles? Es projectarà un recurs audiovisual propi per a respondre aquestes i altres qüestions i s'acabarà amb una activitat dinàmica de consolidació a l'hort escolar.

Objectius d'aprenentatge

Continguts

1. Introduir l'alumnat a conceptes d'ecologia rellevants a l'hort	▪ Pol·linització, relacions tròfiques, el cicle de la matèria orgànica, alguns tipus d'invertebrats i les seves funcions
2. Conèixer exemples de lluita biològica	▪ Estratègies naturals per a prevenir o alleugerir plagues a l'hort.
3. Transmetre als alumnes valors medi ambientalistes	▪ La interdependència de tots els éssers vius que conformen la comunitat de l'existència.
4. Conèixer herbes aromàtiques i flors amb usos tradicionals	▪ Els usos tradicionals de flors i plantes
▪ Activitat "Fem bombes de biodiversitat" (cicle mitjà)
5. Reflexionar sobre els insectes del nostre entorn	▪ Construcció "d'hotels d'insectes" i joc de reconeixement d'insectes freqüents (cicle superior)

Metodologia

- Presentació del taller, entitat i tallerista
- Presentació de suport als continguts i explicacions
- Diferents activitats segons cicle al que es trobi l'alumnat
 - "Fem bombes de biodiversitat"
 - "Hotels d'insectes"

Materials necessaris

A càrrec del centre educatiu

- Projector, ordinador i so
- Pissarra convencional
- Ampolles de plàstic d'1,5 litres
- Punt d'aigua a prop

A càrrec de l'Espigall

- Fitxes de reconeixement d'insectes
- Plantes aromàtiques i sòl

Cursos a qui s'adreça

- Cicle mitjà i cicle superior

Durada

- 1h

Taller 5 – Sortida botànica

Descripció del Taller

Quins són els arbres més abundants als nostres boscos o al nostre barri? Hi ha herbes espontànies que ens puguin servir per a alguna cosa? Ampliarem el nostre coneixement sobre els arbres i plantes del nostre entorn tot passejant amb un guia de l'Espigall, que ens explicarà els usos i característiques de la flora de l'indret i aspectes importants de la biologia de les plantes.

Objectius d'aprenentatge

Continguts

1. Reconèixer la flora més abundant d'allà on vivim2. Comprendre la importància de diferents espècies vegetals per a la fauna3. Conèixer usos de diferents plantes per a finalitats concretes4. Aprendre aspectes de la biologia de les plantes5. Transmetre valors d'estimació i respecte envers la flora i fauna tant d'entorns naturals com urbans	▪ Passeig per una zona vegetada propera al centre escolar identificant les espècies vegetals més freqüents▪ Fem un herbari (cicle mitjà) i practiquem l'ús d'una clau dicotòmica (cicle superior)▪ Els arbres com a comunitat d'éssers vius: inspeccionem la presència de líquens, molses, invertebrats, aus i rèptils▪ Herbes i fruits comestibles per animals i humans▪ Fustes útils, arbres per a ombra o fruit, plantes per a tancament, herbes remeieres▪ Les adaptacions de diferents espècies a factors ambientals com la llum solar disponible, les temperatures extremes, la sequera, o la pressió dels herbívors▪ Estratègies de dispersió de les llavors▪ Adaptacions per a la pol·linització▪ Els serveis que fa la flora local per a la fauna i les poblacions humanes de cada indret

Metodologia

- Presentació del taller, entitat i tallerista
- Passeig pels entorns del centre educatiu observant i comentant-ne la flora

Materials necessari

A càrrec del centre educatiu

- Materials per a recollir petites mostres i fer un herbari després de l'activitat (cicle mitjà)

A càrrec de l'Espigall

- Clau dicotòmica per a aprendre'n i practicar-ne l'ús (cicle superior)

Cursos a qui s'adreça

- Cicle mitjà i cicle superior

Durada